

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Apparatus Doctrinae Sacrae**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Horum §. 1. Materia & modus tractandi cum Hæreticis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38464

5. Ut abjecta cupiditate nimia, confidat divino promisso Matth. 6. *Quærite primum regnum Dei, & hæc omnia adicientur vobis.*

6. Expedit vitio avaritiæ laborantibus pro pænitentia iungere primò, parvas Eleemosynas, postea majores, donec usu largiendi incipiat convelli radix tenacissimæ cupiditatis & avaritiæ. Hæc avulsâ animus ad bonorum æternorum cupiditatem alliciendus, nam facile nobis *fordet terra, cum calum aspiciamus.*

§. III.

Remedia prescribenda contra peccata Luxuriæ.

1. **M**oneat pænitentem luxuriæ deditum, ut sæpe expendat hanc sententiam. *Momentaneum est quod delectat, æternum quod cruciat.* Et seriò confectat turpitudinem, pudorem, & tristitiam quæ consequitur actum luxuriosum etiam in hac vita, & multò magis in futura, cum brevissima sensus titillatione, quæ statim evanescit instar fulguris, nihil homini relinquens, nisi necessitatem vel seriò pænitendi, vel in æternum arrendi.

2. Injungat ut frequenter & devotè postulet à Deo donum continentia: nam ut dicitur Sapientia 8. *Nemo potest esse continens, nisi Deus dederit.* Promittit autem Christus Matth. 17. *Patrem cælestem daturum spiritum bonum petentibus se.*

3. Adjungat orationi aliquas corporis afflictationes, jejunia, aut vigiliæ. Quia, *hoc genus demoniorum non ejicitur nisi per orationem, & jejunium.* Luca 11.

4. Valet etiam plurimum frequens usus Confessionis, & Eucharistiæ, qui possit in partem pænitentia imponi.

5. Doceat vitare occasiones luxuriæ, ut est fuga personarum quas sentit sibi periculosas: item lascivos aspectus, verba, libros, & sociorum sermones impuros. Nam præcipuum luxuriæ remedium in fuga consistit, monente Apostolo 1. ad Corinth. 6. *Fugite fornicationem.*

6. Caveat à gula, & otio, honesto semper exercitio animum occupando. *Multam enim malitiam docuit otiositas.* Eccles. 33.

7. Proponat deniq; præmium castitatis in cælo paratum, Matth. 5. *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Et oblectationem quam etiam in hac vita possunt habere in casta & pura conscientia, quæ est, *Pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum,* teste Apostolo ad Philip. 4.

§. IV.

Remedia contra Odium, Invidiam, & Iræ.

1. **C**onsideret necessitatem tandem deponendi odium erga proximum. Quia aperte pronunciat Christus Matth. 6. *Deum non dimittere peccata, nisi dimittenti ex corde proximo suo.*

2. Vindictam injuriæ Deo relinquendam, qui suo tempore infliget. *Mibi vindictam, & ego retribuam.* Deut. 32.

3. Cogitet quoties Deus ipsi sua delicta remisit: nonne decet in illius gratiam fratri suo ignoscere? *Serve nequam omne debitum dimisit tibi, nonne decebat & te misereri conservi tui?*

4. Proponat exemplum Christi, qui in Cruce oravit pro iniquissimis crucifixoribus & dixit, *Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt.*

5. Advertat Invidiam ipsi homini invidio maximè *R. P. Arsdock, Tom. III.*

nocere, dum de alieno bono dolet & tristatur, Prov. 14. *Pusredo ossium invidia.* Est instar vermis ac tinea, quæ invidium intus rodit & confumit, & absque alia utilitate.

6. Remedia denique odii, uti & *Iræ* hæc sunt. Silere quamdiu te irâ commotum sentis, nec respondere nisi quando potes vultum & verba ad benignitatem componere: Quia, *Responsio mollis frangit iram.* Proverb. 25.

Cavere occasiones altercandi, non facile aliis contradicere. Injungere sibi pro multa, ut quoties alium per iram offendit, det aliquam eleemosynam, vel ab offenso ante vesperam veniam petat. *Sol non occidat super iracundiam vestram,* ad Ephes. 4.

§. V.

Remedia Acediæ & Tepeditatis.

Hæc Acedia consistit in quodam animi tædio, per quod omittuntur opera pietatis, aut certè non nisi imperfectè cum animi tristitia ac tepore peraguntur.

1. Consideret talis vivâ fide, nihil se habiturum in altera vita, nisi quod in hac vita pro Deo operatus fuerit: *Ecce homo, & opera ejus.*

2. Reflecat quomodo homines pro modico hujus vitæ lucro, honore, aut voluptate, nulli labori parcant; *Et illi quidem ut corruptibilem coronam obtineant, nos autem incorruptam.*

3. Expendat quantos labores ac pænas subierint Martyres ac Confessores pro Dei gloria, & vitæ æterna, quæ ipsi non est minus necessaria. Videat continuum pænitentiam, & patientiam, quam pro sua salute ultero subeunt tot viri Religiosi, ac devoti, etiam imbecillioris sexus, & ætatis. Vel si sit Religiosus, coniciat oculos in alios fervidiores, & suos confratres, qui magno zelo & labore in arduis Missionibus ac periculis versantur. Et dicat sibi cum S. Augustino, *Non potes tu quod illi, & illi?*

4. Postquam hæc seriò expenderit, prosternat se coram Deo in oratione, & ostendat illi suam miseriam, humiliter rogando ut hanc tepiditatem ac spirituales tristitiam à se depellat: juxta consilium apostoli Jacobi cap. 5. *Tristatur aliquis vestrum, oret.*

5. Proderit etiam contra acediam, opera pia subinde variare, ut modò oret, modò legat, &c. Moneat etiam ut ad sonum horologii cogitet, *Tempus suum esse breve,* & se temporis rationem Deo redditurum.

Directionem brevem Confessarii & Pænitentis vide supra Tom. 2. in fine pag. 257.

CAPUT II.

Praxis Conversationis & Instructionis pro quovis hominum Statu & Necessitate.

§. I.

Praxis cum Hæreticis utiliter tractandi.

In primo congressu concilianda est eorum benevolentia comiter alloquendo, & de iis duntaxat rebus agendo in quibus cum illis convenimus omni altercatione semotà. Si quid etiam illis charitatis, obsequii, aut honoris deferendum sit, id benevolè præstandum. Sic enim disponitur animus, ut videant non contentionis, sed veritatis & charitatis studio nos conari illos à suis erroribus revocare.

Q 2

Pro-

Proponenda est hæretico paulatim multitudo, novitas, & discrepantia tot Sectarum quæ hoc sæculo emerferunt: & quomodo inter se tam repugnantes sint, ut de nullius veritate constare possit, quod clarè expositum invenies in hujus Operis Tom. 1. pag. 150. 156. 170. & seq.

Et hinc exponet illi obligationem quam quisque habet indagandi viam certam & securam in negotio tanti momenti, qualis est æterna damnatio, si illa inquisitio negligatur. Nec sufficere quod videatur sibi hætenus esse in via recta, monente Scriptura, *Est via quæ videtur homini recta, & novissima ejus ducunt in interitum*: à similitudine Viatoris, qui eligit viam minime periculosa: obligationem illam demonstratam reperies in eodem Tomo 1. pag. 28.

Juvabit etiam illi exponere motivum vulgò notissimum propter quod moderni Sectarii in Anglia, Germania, & Belgio Ecclesiam Romanam primò servaverunt, quam eorum Majores de nullo unquam errore accularunt per mille quingentos annos ante libidinem Henrici octavi erga Bolenam, & offensionem Lutheri erga Pontificem, & Principis in Belgio erga Hispanos: adeoque propter libidinem, odium, & offensionem, non propter veritatem ab Ecclesia Romana defecerunt. Tunc perges, propter eorum exemplum, ortum ex solo odio, & libidine, te ipsum in æternum perdes? De hoc vide deducta Tom. 1. pag. 172.

Ponatur ipsi patheticè ante oculos status miserandus in quo versatur modernus Sectarius per ea quæ credit ab omni veritatis specie aliena, in Secta nullum habente testimonium antiquitatis, aut miraculorum, cui adversatur totus pæne orbis Christianus, quod deductum invenies in Idæa miseranda moderni Sectarii Tom. 1. pag. 19.

Quamvis consultum non sit ut cum Hæreticis coram aliis publicè disputetur, quia sic honoris conservandi studio plurima quarunt effugia, quibus imperitis facile imponunt. Si tamen justas ob causas disputandum sit sive publicè, sive privatim, semper observanda sunt sequentia, 1. Curandum est Sacerdoti ut in lectione Evangeliorum, & communium Controversiarum ita versatus sit, ut ex ipso Verbo Dei scripto hæreticus convincatur, cujus sensum admittere debet juxta mentem Sanctorum Patrum primitivæ Ecclesiæ, juxta Methodum quam supra dedimus in Polemicis Tom. 1. c. 9. & tract. 2. c. 1. pag. 106.

Secundo, In disputando non confidat nimium suæ eruditioni & industria; cum enim sit Fides donum Dei, humanis mediis non obtinebitur. Itaque ante congressum cum hæretico, cum Deo in orationibus commendet, & quasdam afflictiones ac poenitentias pro eodem offerat, sub ipsa etiam concertatione mentem frequenter elevet ad Deum jaculatoriis orationibus, quibus sibi gratiam, & illi lumen exoret & impetret.

3. Nè tempus frustra teratur in disputatione, consultum erit mox ad fundamentalem controversiam venire: ea autem est de notis Ecclesiæ; si enim demonstratur nostra esse vera, necessaria erit sequela, omnia quoque vera esse, quæ ipsa docuit, atque adeò non errare eum, qui sub una solùm specie sumit Eucharistiam, veneratur Sanctos, &c. De quibus singulis in Tom. 1. agitur.

4. Disputantibus hæreticis non danda est libertas vagandi, & ab uno puncto ad aliud transiliendi, sed certa & categorica responsio extorquenda; quæ re si ipsi irritentur, caveat Sacerdos, nè ipse etiam irretur, sed

religiosâ patientiâ & modestâ adstantibus, in bono exemplo, attendat quoque, nè concitate aculeatis verbis insultet, & quasi triumphum canat; hoc enim presentibus, qui plerumque suis compati & favere solent, displicere poterit, & occasionem dare Sacerdotibus Catholicos averfandi ut superbos.

5. Sæpè non oberit urgere hæreticos, & premere quaestionem illam, Unde sciant Biblia, quibus immutur, & quæ citant, esse verum Verbum Dei, Evangelium S. Matthæi esse scriptum à S. Matthæo, & non ab alio, qui nomen ejus finxerit? sic enim denique deveniendum erit ad Traditionem Ecclesiasticam, adeoque tunc primum ipsorum fundamentum.

7. Cum iis, qui simpliciores sunt, non multum altercandum est, sed potius hortandi sunt, ut perorationem commendent Deo negotium hoc, rogenique, ut veram fidem eis ostendere dignetur; tum si legere possint, libellus aliquis controversiarum simplicis stylo scriptus legendus offerri poterit. Præterea verò luxuria & amica colloquia cum ipsis instituentur, in quibus ostendatur illis discordia inter Hæreticos, & contradictiones ipsiusmet Lutheri & Calvini, &c. Explicabuntur etiam aliquot motiva credibilitatis pro rudi plebe magis accommodata, qualia sunt Martyria tot ac tanta pro Christiana Fide tolerata; tot tamque docti Viri ab Hæresis ad nostram Fidem transeuntes; tam mirabiles Conversiones, tam admiranda Miracula in confirmationem Fidei nostræ patrata; &c. Denique est res prima vice ex voto non succedat, non desinat conatum suum cum patientia sapius prosequi, & illorum Conversionem Deo in precibus commendare.

§. II.

Documenta Patribus familias tradenda.

1. Studendum, ut curam habeant institutionis Christianæ, liberos suos, & reliquam etiam familiam mittant ad Catechismum, reduces examinent, & eos, qui meriti sunt, remunerentur aliquo præmiolo, ut alii quoque excitentur.

2. Ut suos servos, ancillas, liberos diligenter diebus festis ad Sacrum & Concionem mittant & ex redeuntibus quarant, quod notaverint, puniant subtractâ aliquâ recreatione, aliove modo negligentiores.

3. Ut otium domo eliminent, suosque benè occupent, ita tamen, ut tempus pro Sacro, precibusque fundendis concedant; neque existiment per tale otium quidquam decrementi rem domesticam passuram, quin potius certò sibi persuadeant, multum ipsam hoc medio augendam; nam lucrum, quod propter virtutes, religionis maxime, despicitur, per virtutes melius recuperatur. Certè, si pietas, teste D. Paulo Tim. 4. ad omnia utilis est, quidni etiam ad rem domesticam augendam & conservandam?

4. Emendent, & tollant ludos inhonestos, ebrietatem, lasciviam, colloquia prava, juramenta, blasphemias, imprecationes, & contentiones, & similia peccata, deceret certâ poena pecuniariâ, vel abstinentiâ modicâ, qui sæpius horum peccatorum aliquod admisisse deprehensi sunt.

5. Commendet illis lectionem libellorum piorum, recitationem Litaniarum B. V. à collecta familia ante somnum; pauperum amorem; cultum Sanctorum, & B. V. maxime; prosterne, sub motis inhonestis, Imagines pie Christi Crucifixi, B. Virginis, Sanctorum, &c. Hæc lectio etiam sint affixa, ut occasio sit ante cubitum eas venerandi.

Ars de
Kin

Theologia

D. IV
2. 8